

بی زده کری پوی

لیکوال:

ډاکټر معمار حشمت الله اتمر

مياشت - مرغه می / کال ۱۴۰۳

Ketabton.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بي زده کړې پوی

ليکي پوهه:

سرليک: بي زده کړې پوی

ليکوال: ډاکټر مهندس حشمت الله و، اتمر ،،

ابډيتور:

د پڅښتنی ډيزان: ډاکټر مهندس حشمت الله و، اتمر ،،

خپرنډوی:

چاپشمېر: ۱۰۰

چاپ نېټه: مياشت - مرغومی / کال ۱۴۰۳

واټس اپ: +۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

برېښنالیک: atmar_hashmatullah@yahoo.com

د چاپ حقوق له ليکوال او خپرنډوی سره خوندي دي، بي اخځ
ښوونې ترې د گټې اخيستنې اجازه نه شته.

بي زده كړې پوی

.....

لړلیک

چوپړی

سرلیک

- ۱..... پڅښتنی.
- ۲..... بسم الله الرحمن الرحيم
- ۳..... لیکي پوهه:
- ۴..... لړلیک
- ۵..... ترانې (پیل، شروع، برید)
- ۷..... د یادښتونو له پاره:
- ۸..... نا انډوله (ناول، کپسه یا داستان)
- ۶۷..... د چاپ شویو کتابونو لېست
- ۷۰..... د کار لاندې کتابونو لېست
- ۷۱..... د امکان او وخت په صورت کې
- ۷۲..... د پڅتنی څټ

بي زده كړې پوي

.....

تران (پيل، شروع، بريد)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ إِجْلَالًا
لِقُدْرَتِهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خُضُوعًا لِعِزَّتِهِ، وَصَلَّى
اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ .

بي پايه ستاينه او بي حده مننه، د هغه سپېڅلي ذات نه چي د وجود
ماني او كاینات يي د انساني وجود د تكامل او د انسان له پاره د خپل
سپېڅلي ذات او عبادت د حقيقت له پېژندلو پرته جوړ كړل. هغه د ذات
پوهه، عالي، لوړ او ښكلي نومونه دي، او كائناتو د پيدايښت يوه حتمي
لامل دی. عظمت، د ټولې نړۍ موجوديت، د ناڅاپه څخه راوتل، حق
د رسيدو جوهر په يوه والي كي د اعتراف، تباهي او بي وسي يوه له
لوړو وسيلو څخه دی.

گرانو لوستونكو!

دا ځل مي و غوښتل يو بل حقيقي داستان يا ناول چي كيسه يي په
هېواد كي د ننه تېره شوې ده، د خپلو كتابونو مينوالو او لوستونكو سره
شريكه كړم. زما د كتابونو مېنه وال يوازي معماران او انجينران نه
دي، نه بايد اوسي، نوځكه غواړم ورځ په ورځ د خپلو ليكونو كي
توپير راوړم چي د هرې ځانگي مېنه وال په كي ډېر شي، دا كار به ما
دېته اړ كړي چي ليكني مي توپير و لري او هم به مي مينه وال ډېر
شي.

بي زده کړې پوی

.....

پاکه ربه!

زموږ له پاره خپله لاره به ستونزې کړه، تر څو موږ له تا پرته بل څوک و نه وینو او نه یې پېژنو. زموږ سره مرسته و کړه تر څو مو په وجود کې د غرور نخښه پاتې نه شي او د اسلام د دین له سپیڅلو بنده گانو څخه مو و بولي.

- د نظر ټولو خاوندانو او هغه څوک چې دا کتاب لولي په ډېر درنښت هېله کېږي چې، خپلې غوښتنې او وړاندیزونه د دې کتاب د بیا کتنې له پاره، زما سره شریکه کړئ.

Whatsapp: ۰۰۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

په درنښت
ډاکټر معمار حشمت الله اتمر

بی زده کری پوی

.....

د یادښتونو له پاره:

..... -۱

..... -۲

..... -۳

..... -۴

..... -۵

..... -۶

..... -۷

..... -۸

..... -۹

..... -۱۰

بي زده كړې پوى

.....

نا اندوله (ناول، كېسه يا داستان)

يوه كس چې نوم يې آغا گل و، لغمان ولايت د قرغيو ولسوالۍ په يوه كلي كې ژوندگر و.

هغه خپل كور نه درلود نو ځكه يې د يوه خان په كور كې په وړيا توگه خپلې شپې او ورځې تېروي.

هغه ډېر ښه او رښتين سړى و.

هغه په خان باندې ډېر گران او هغه ته يې يوه لويه كوټه او كوچنې غولۍ چې په كې يوه غټه د توت ونه هم وه، وركړې وه.

كوټې بام ته هم خټينه پلغارې درلوده.

دغه كوشني كور د خان د كور دروازى ته جوبنت شتون درلود.

هغه درې زامن او يوه لور درلوده چې مشر اولاد يې هم، هماغه لور وه.

د هغه ښځې او لور تل خان د كور ويالې، چې په انگر كې بهېده، اوبه راوړې.

هغوى به كله ناكله په ويالې كې لوبني او كالي هم منځل.

دا اجازه يواځې د آغا گل د كورنۍ له پاره وو.

نورو تل د داسې كارونو له پاره د لويې ويالې نه چې د كلي په لوبځه برخه كې بهېده، گټه اخيسته.

بي زده کړې پوی

هغه به د خان په کور کې د ننه لږګي هم ماتول، کوم چې د نورو ګاونډیانو ته اجازه نه وه.

د کلي ټولو به ده ته ماما ويل.

ده هېڅکله زده کړې نه وې کړې او نه هم ښونځي ته تللی و.

هغه څه ديني زده کړې کړې وې او يواځې په لمانځه پوهېده.

آغا گل به د خان سره د ترکاري په پټي کې مرسته او دژمي په وخت کې به يې پايکوټي هم کوه.

د غنمو په وخت کې به يې لمړی په سيمه کې لو کوه او بيا به د لو کولو د پاره کابل ته، ته چيرته چې هغه د خور کور و.

هغه خپله خور د خان د پاره بدله کړې وه، يعنی خپله خور يې د کابل په يوې ولسوالۍ کې، يوه کس ته ورکړې او د هغه خور يې ځانته کړې وه.

هغه کاريګر سړی و.

د کار د لاس راوړو نه به يې خپل ژوند تېراوه.

هغه به تل کوښښ کوه چې ډېر کار وکړي او ډير څه وګټي.

د هغه يوه هيله دا وه چې په خپلو ماشومانو سبق و وايي او په ښونځي کې يې د ننه (شامل) کړي.

يوه ورځ د هغه کورته د تره زامن په ناڅاپي، د هغه د پوښتنې او احوال اخيستو د پاره راغلی وو.

آغا گل خپله په کور کې نه و.

بي زده کړې پوی

.....

د هغه د تره زامن د پښتنو د رواج سره سم په دېره کې ناست وو.
غرمه نږدې شوه او آغا گل هم کور خوا ته روان شو.
په دېره کې يې خپل د تره زامن (تربرونه) وليدل او د هغوی سره
يې روغ بر و کړ.
غرمه شوه.

هغه کورته د ننه شو او د ښځې نه يې پوښتنه وکړه:
څه دي پاڅه کړي دي؟
هغې و ويل:

پيتي!

آغا گل په غصه شو او ويي ويل:
په کور کې بل څه نه و چې پيتي دې پاڅه کړي دي؟
هغې و ويل:

نه!

يوازي وچه شوتله وه.
ته هم په کور کې نه وي چې لږ غوښه دې راوړي وی.
ما به ورته ښورا پڅه کړي وه.
هغه څه و نه ويل:

ټوکر (دسترخوان) يې واخيست او دېره ته روان شو.

بي زده کړې پوی

.....

بيا يې پر خپل مشر زوی غږ کړ:

د پيتيو کاسه را واخله او زما پسې دېرې ته راشه.

هغه هم کاسه واخيسته او دېرې ته روان شو.

توکر يې د جومات په انگر کې اوار کړ.

بيا يې ډوډۍ پر توکر کېښوده.

زوی يې هم د پيتيو کاسه پر توکر کېښوده.

بيا آغا گل و ويل:

خپل لاسونه په وياله کې پرېمنځئ.

د تره ځامن يې اوچت او ويالي خوا ته روان شوو.

لاسونه يې پرېمنځل، بيا بېرته راغلل.

د توکر تر خوا کېناستل.

بيا يې زياته کړه:

د تره زو!

په کور کې پياز او مالګه لري؟

هغه و ويل:

هو!

بيا د تره زوی يې و ويل:

بي زده كړې پوی

.....

الک ولېږه چې را يې وړي.

هغه خپل زوی ته و ويل:

چاپک شه!

کورته لار، پياز او مالگه راوړه.

الک کور ته لار او لږ ځنډ وروسته يې پياز او مالگه راوړه.

بيا آغا گل د جبه چاکو را و وېست، پياز يې پاک او څو ټوټې کړ.

هغه يې پر توکر کېښود او مالگه يې پرې ودوړوله.

بيا يې و ويل:

دا دی!

کولای شئ چې ترې خوند واخلي.

هغوی ږوږی وخوړه.

بيا آغا گل کورته د ننه شو او ښځې ته يې و ويل:

زما تربرونو کړې وړې خبرې کوي.

تا بې تبي پيټي پاخه کړي و.

هغې و ويل:

لمړی:

په کور کې څه نه و.

بي زده کړې پوی

.....

دویم:

زه څه پوهېدم چې ستا تربرونه راغلي دي.

ماشومانو، ما ته و ویل چې:

دېرې ته مېلمانه راغلي دي.

ما هم چې څه درلودل، هغه مې پاڅه کړل.

بیا آغا گل و ویل:

اوس تربرونه مې په دېرې کې ناست دي.

ژر چای دم کړه!

هغې و ویل:

چای تیار دی.

لږ گڼه ماته کړم، بیا یې یوسه.

بیا آغا گل و ویل:

دا پيالې دې ولې څو رنگه دي؟

هغې و ویل:

همدومره پاتې دي.

پیسي دې چې تر لاسه کړې، یوه درجن واخله، چې یو رنگه وي.

بي زده كړې پوی

.....

هغه په غصه شو.

ويي ويل:

چای وړم، بيا به تا سره و گورم.

مجمه يي واخيسته او د كوره و وت.

چای يي دېرې ته يووړ.

تريرونويي چای و څښل او يوه گړی وروسته پاڅېدل.

آغا گل سره يي خدای پاماني وکړه او خپلو كورونو خوا روان شول.

آغا گل لوبښي او ټوکر راټول بيا کور ته روان شو.

ښځه يي پر تناره ډوډۍ پورې کوي.

آغا گل لوبښی او ټوکر کېښود او په غصه د ښځې خوا روان شو.

بي له پوښتنې يي پرې وار وکړ.

نږدې وه چې په تناره کې و غورزېږي.

هغې ځان کلک او له تناره پاڅېده.

بيا يي له وينتانو ونيوه او پر لغتو يي پرې گذارونه پيل کړل.

هغې چينې پيل کړې.

په دې وخت کې نورې کليوالي ښځې راټولي او آغا گل ته يي وويل:

بي زده کړې پوی

د خدای نه وډار شه!

هغه امیدواره ده.

د هغې په ګډه کې ماشوم دی.

بیا آغا گل و ویل:

زما تربرونه راغلي وو.

هغې بې تې پټې پاڅه کړي و.

بیا ښځو و ویل:

بس کړه!

و هل بس کړه!

مونږ به ترې پوښتنه وکړو.

ښځو پوښتنه وکړه:

آغا گل ریښتیا وايي؟

هغې و ویل:

نه!

په کور کې بل څه نه و.

آغا گل هم د باندې و.

زه هم نه پوهېدم چې څوک راغلي دي.

بي زده کړې پوی

بيا ښځو و ويل:

د خدای په قار(قهر) ککړ شئ.

دا دې دومره کلکه وهلې ده.

کېدای شي، ماشوم يې له منځه لاړ شي.

هغه و ويل:

هيڅ بلا يې نه وهي.

هسې بانې (بهانې) کوي.

ښځو، هغه يې له وهلو خلاصه کړه.

څو ډکيکي وروسته پرې درد راغی.

ښځو د امين گل مور ته غږ کړ کومه چې د سيمې کابله (قابله يا د زېږون مرسته کونکې) وه.

هغه راغله او د آغا گل د ښځې سره يې مرسته پيل کړه.

مرستو کومه گټه و نه رسوله.

د هغې ماشوم مړ دنيا ته راغی.

په دې وخت کې آغا گل د کوره وتلی و.

بيا هغه د آغا گل پسې لاړه او هغه ته يې و ويل:

تو لانت دې پر تا وي.

دا دی، الک دې مړ پيدا شو.

بي زده كړې پوى

اوس كور ته راشه د گور او كفن غمه يې وكړه.
په دې وخت كې آغا گل په ژړا او خورا پښيमानه شو.
څه يې په لاس نه راتلل.
كور ته د ننه شو.
د كلي نارينه راتول شوو.
بيا د كلي ملا هم ورسېد.
ماشوم ته يې لمبا بيا كفن وركړ او اديرې خوا روان شوو.
نارينه له ادېرو بېرته ستانه شوو.
د كلي ښځو د آغا گل ښځې ته، خواږه تيار كړل.
او څو ورځې يې پالنه وكړه تر څو په پښو ودرېده.
څه وخت تېر شو.
هغه د سترگو په يوه ناروغۍ اخته شو.
د هغه د سترگو نه به اوښكي راتلې.
هغه د درملنې وس نه درلود، او نه هم په نږدې سيمه كې كوم د
سترگو روغتون و.
د داسې درملنې له پاره اړين و چې كابل ښار ته لاړ شي او د سترگو
په روغتون كې چې د دارالامان په واټ كې شتون درلود، لاړ شي.

بي زده کړې پوی

هغه د درملنې، کابل ښار ته د موټر کرایې او کوتې نیونې پیسې نه درلودې.

نو ځکه هغه په ځایي طبابت لاس پورې کړ او په سترگو کې به یې رانجه پورې کول.

دا کار هغه ته کومه گټه نه رسوه.

خلکو ده ته د آغاگل په عوض، ژاولن ویل، کوم چې د اسلامي او انساني ادب نه لرې خبره او د تحقیر (ذلت) سبب ګرځېده.

هغه به د چا په خبرو پسې نه ګرځېد او خپل کار به یې کوه.

یوه ورځ چې د یوه خان زوی د کابل ښار نه د ژمنیو رخصتیو تېرولو له پاره راغلی و، غوښتل یې چې څه نوې لوبه زده کړي.

الک ته د کلي همزولو د خړه سپرېدل ښوول.

کلي الکانه هم خړه د سپرېدلو په تخنیکونو نه پوهېدل چې د خان زوی ته یې ور زده کړی.

الکانو د خړه سپرېدو سره عادت کړی و او کولای شو چې په ډېره ساده توګه پر خړه سپور او گټه ترې واخلي.

د خان زوی کوشنی و.

الکانو به غوښتل چې هغه په یوه کوچني خړه یا کوتې سپور شي، چې د لوېدو په وخت کې ژوبل نه شي.

د خان زوی څو ورځې تمرینونه وکړل او ونه توانېد چې په خړه سپور او یا خرسواري زده کړي.

بي زده كړې پوی

.....

يوه ورځ چې د خان زوی غوښتل د كلي مخ يا لويې دېرې كې په
خره سپور شي.

د آغا گل ورته پام شو.

الك نه شو كولای چې پر خره سپور شي.

هغه ورنږدې شو او ويي ويل:

خرسواری به خود هنر كار داره
مرزایی نیست كه پر پر میخوانی

بيا آغا گل هغه نور هم نږدې شو او زیاته يې كړه.

دا كوتی دی او تر اوسه باري شوی نه دی.

ته نه شي كولای چې پر هغه سپور شي.

الك و ويل:

څنگه وكړم چې پر خره سپور شم؟

آغا گل و ويل:

په كوز كلي كې يوه كوچنی خر دی، خان صاحب ته و وايه چې هغه

درته وغواړي.

بيا زه درته خره د سپرېدو چل بنيم.

الك ومنه.

هغه كورته لاړ او د خان نه يې د كوچني خره غوښتنه وكړه.

بي زده کړې پوی

.....

خان خپل کروندګر ته غږ کړ او ويي ويل:
ژر کوز کلي ته لاړ او ژېړګل نه د کوچني خره غوښتنه وکړه.

کروندګر ومنه.
هغه کوز کلي ته روان شو.

الک و ويل:
زه هم درسره ځم.

کروندګر و ويل:
نه!
هلته غټ غټ سپيان دي.
کيدای شي، تا وداري.

بيا الک و ويل:
خير!
زه به په دېرې کې ستا انتظار وکړم.

کروندګر خوشحاله شو او الک ته يې و ويل:
سمه ده!
زه به ډېر ژر بېرته راشم او خر به هم له ځانه سره راوړم.

الک په دېرې کې په ټال خوړلو بوخت شو.
دوې گړۍ تېرې شوې.
د کروندګر کوم درک نه و.

بي زده کړې پوی

په دې وخت کې خان هم دېرې ته راغی.
هغه د الک نه پوښتنه وکړه:
خري راي راوست؟

الک و ويل:
نه!
تر اوسه يې نه دی راوستی.

خان خپلې کړۍ ته وکتل.
بيا يې الک ته و ويل:
پوره دوې کړۍ شوې چې کروندگر تری تم شوی دی.
کېدای شي چېرته په غورو کې ډوب شوی او خري يې له ياده وتی وي.

الک و ويل:
کېدای شي.
هغه ستا کروندگر دی.

په دې وخت کې کروندگر ښکاره شو او د خره غاړه کې يې د شولو
د واښو وندنی اچولی او هغه د دېرې خوا ته روان دی.

کروندگر ورو، ورو دېرې ته نږدې شو.

خان و پوښتل:

بي زده کړې پوی

.....

چېرته ورک وي؟
پوره دوي گړۍ تېرې شوې.

کروند گر نور هم نږدې شو.
هغه خان ته سلام و اچاوه.
بيا يې و ويل:
خر د ژېړگل زوی، ژرندې ته وړی و.
زه هم ورپسې لارم.

د ژېړگل زوی ماته و ويل:
لږ صبر وکړه!
اوره لږ پاتې دي.
اوره به خلاص، بيا به د اوږو گوډۍ په خره بار کړو.
اوره به کورته يوسم، بيا به خر تا ته در کړم.

په دې وخت کې آغا گل هم راوړسېد.
هغه کروند گر ته و ويل:
د خره کته چېرې ده؟
الک نه شي کولای پر خره سپور شي.
هغه ښاري الک دی او هيڅکله پر خره نه دی سپور شوی.

خان و ويل:
هو!
آغا گل رښتيا وايي.
اله !

بي زده كړې پوی

.....

بېرته لاړ شه او د خره کته راوړه.

کړونډگر بېرته کوز کلي ته روان شو.

هغه د ژېړ گل ور (دروازه) و ټکوه.

ژېړ گل د باندې شو.

کړونډگر هغه ته سلام وچاوه.

ژېړگل هم د هغه سلام ته وعلیکم و ویل.

بیا یې زیاته کړه.

خیرت خو به وي، چې سا دې هم بنده، بنده کېږي؟

کړونډگر و ویل:

خیریت دی.

خان صیب ولېږلم چې د خره کته راوړم.

هغه په خندا شو او ویې ویل:

د ننه راشه!

کړونډگر کور ته د ننه شو.

ژېړ گل هغه ته و ویل:

د تناره کوتې سره د هغه خره کته پرته ده، ته کولای شې چې هغه

واخلي او د ځانه سره یې یوسي.

بي زده کړې پوی

.....

کړوند گر د تناره کوتې ته نږدې شو، کته يې د حُمکې نه اوچته او
په اوږه يې کېښوده.
بيا د کوره د باندې شو.
مخ په ډېرې يې حرکت وکړ.
ډېرې کې ورته خان، آغا گل او الک انتظار کوو.

کړوندگر ډېرې ته ورسېد، کته يې په حُمکه کېښوده.
آغا گل ته يې غږ کړ:
ته کتې خوا ته و درېږه.
زه خر راولم.

کړوندگر خر ونيو او ډېرې ته يې راوست.
بيا يې آغا گل ته و ويل:
ته خر ونيسه او زه به پرې کته وټرم.

آغا گل و منه.
هغه خر ونيو او کړوندگر پرې کته وټره.

بيا آغا گل و ويل:
الکه دلته راشه!

الک نږدې شو.
آغا گل و ويل:
مخکې له دې چې پر خره سپور شي، لمړی د خره کين خوا ودرېږه.

بي زده كړې پوی

.....

د خره كين غور پر خپل كين لاس و نيسه او د هغه غور پرې لكه
كړی د حركت په شان تاو كړه.

بيا راسته پښه دې جگه او پر خره سپور شه!
كوم وخت چې پر خره ښه سپور (كيناستې) شوی، د خره غور خوشي
كړه.

كومې خوا دې چې غوښتل، خر بوزې د هغه په مخالفې خوا په
اورمېر و وهه.

خر بيا ستا د خوښې خوا ته ځي.

كه و غواړې چې خر تېزه منډه كړي، ته كولاى شي خر په شا په
كوچنې لښته و وهي او يا هم دواړه پښې دې، كومې چې د خره د
خپټې په دواړو خوا زورنډې دي، سره نږدې كړې او بيا يې بېرته
كړي، خر منډې وهي.

كوم وخت دې چې غوښتل خر ودرې، بيا ورته اوش و وايه.
خر درېږي.

ته كولاى شي خر د غور نه ونيسي او غور يې پرې تاو او تينگ
ونيسي، بيا ترې ښكته شي.

كوم وخت چې ترې ښكته شوي، بيا د خره غور خوشي كړه.

بيا يې د الك نه پوښتنه وكړه:

پوی شوي؟

الك و ويل:

هو!

پوی شوم.

بي زده کړې پوی

.....

آغا گل و ویل:

سمه ده!

اوس پر خره سپور شه.

الک و منه او څرنګه چې هغه ته آغا گل سبق ویلی و، پر خره سپور شو.

هغه څو دورې په دېرې کې وکړې.

بیا آغا گل و ویل:

د نن له پاره هم دومره بس ده.

اوس ماښام نږدې دی.

بنه به وي چې خر ودروي.

الک خر ودراره او له خره ښکته (کوز) شو.

بیا آغا گل و ویل:

آفرین!

دا دی، اوس دې خر سوارې هم زده کړه.

بیا به کابل کې خپل همزولو ته وایې چې، په کلي کې مې خر سوارې هم یاده کړه.

الک په خندا شو او وېي ویل:

هو!

آسانه کار نه و.

بي زده کړې پوی

.....

خان پر کروندگر غږ کړ:

خر بېرته یوسه!

ژېړگل ته و وایه چې، سبا مازیگر یې دېرې ته راولي، تر څو الک
پرې تمرین وکړي.

کروندگر ومنه.

هغه د خره سره کوز کلي خوا روان شو.

څه ځنډ وروسته کوز کلي ته ورسېد.

د زیړگل د کور ور یې و ټکوه.

د ژېړگل زوی د باندې شو او کروندگر ته یې سلام و اچاوه.

کروندگر هم د هغه سلام ته وعلیکم و ویل.

بیا کروندگر د ژېړگل زوی ته و ویل:

مننه کوم.

دا دی خر دې و نیسه.

همدا راز خان صیب ویل چې:

سبا مازیگر هم خر بر کلي ته راوله، چې الک پرې سپور او تمرین
وکړي.

هغه ومنه!

بیا یې و ویل:

سمه ده!

زه به یې په خپله راولم او څه نور چلونه به هم ورته زده کړم.

بي زده کړې پوی

.....

کړوند گر مننه وکړه، زېږگل د زوی نه يې خدای پاماني واخيسته او
بر کلي ته روان شو.

څو دیکي نه وې تېرې شوې چې هغه بر کلي ته ورسېد.
لمړی دېرې خوا روان شو، چېرته چې خان او آغا گل هلته وو.
کړوند گر نږدې شو او سلام يې واچاوه.

خان د هغه سلام ته وعلیکم و ویل.

بيا يې و پوښتل:

تا زېږگل ته و ویل چې سبا هم خر راولېږي؟

کړوند گر و ویل:

هو!

د ژير گل زوی و ویل چې زه به سبا او څو ورځې نورې هم خر د
مازيگر خوا دېرې ته راولم تر څو الک پرې سپور او خر سواړي
په ښه توگه زده کړي.

بيا يې زياته کړه:

زه به ورته نور چلونه هم و ښيم تر څو پوخ استاد شي.

خان د کړوندگر نه مننه وکړه.

په دې وخت کې د کلي ملا امام ماښام د لمانځه آذان وکړ، خان او
نور کسان هم راټول او جومات ته د لمانځه ادا کولو له پاره د ننه
شول.

لمونځ خلاص شو.

هر څوک کلي ته د ننه او خپلو کورونو خوا روان شوو.

بي زده کړې پوی

.....

د ژېړگل زوی به هر مازیگر خپل خر بر کلي ته راوسته او د الک سره به یې د خره په سپرېدو کې مرسته کوه او هغه ته به یې نوي چلونه هم بنودل.

پوره یوه میاشت تېره شوه.
د سړو سیمو د بنونځیو، پیل وخت ورسېد.

الک هم مجبور و، چې کابل ته لاړ شي.
دوې ورځې وروسته هغه کابل ته لاړ.

بنونځي پیل شوو.
الک به نورو ټولگیوالوته د خره د سپرېدو کیسي کوي.
د هغه کیسي د نورو له پاره ډېر په زړه پورې او د خندا وړ وي.

څو کاله تېر شو.
الک لږ څه غټ (ستر) شو.
بیا یې د ژمنیو رخصتیو وخت راوړسېد.
پریکړه یې وکړ چې بیا خپلې پلرنۍ سیمې ته لاړ شي.

الک خپلې مور ته و ویل:
هسې د ژمي رخصتۍ را ورسېدې.
غواړم سبا وختی د دوې میاشتو له پاره خپل کلي ته لاړ شم.
مور یې ورته و ویل:
ستونزه نه شته!

بي زده كړې پوى

.....

نامنوني به نه كوي.
تر څو خلك د ستونزو سره مخامخ نه كړي.
الك ومنه.
بيا مور يې زياته كړه:
دوي مياشتې چې تېرې شوي، خپله كابل ته راشه.
الك وويل:
سمه ده موري.
ماينام شو.
الك د شپې وختي بیده شو او سهار وختي د لمونځ ادا كولو له پاره پاڅېد.
لمړى يې اودس وكړ بيا وروسته يې د انگرور (دروازه) خلاصه او جومات ته لاړ، كوم چې د هغه د كور خوا ته ډېر نږدې و.

الك لمونځ په جمع ادا بيا بېرته كور ته ستون شو.
د سهار چاى يې و څښه.
بيا يې د مور، مشرې خور او مشر ورو نه خدای پاماني واخيسته او د كور نه د باندې شو.
په دې وخت كې د هغه پلار په دولتي دندې كندوز ښار كې بوخت و.

الك لمړى د كلي پوخ سړك ته ورسېد په ملي بس كې سپور او د ښار د پل و باغ عمومي سيمې كې ترې كوز شو.

بيا په پښو د پل محمود خان خوا ته روان شو، چېرې چې د هغه د ولايت د موټرو اډه وه.

بي زده كړې پوی

.....

هغه په لاره کې چابک گامونه اخیستل تر څو وختي خپل کلي ته ورسېږي.

څو دیکي وروسته ادې ته ورسېد.
هغه په بس کې وخوت او د کرکې خوا ته کېناست.
په هغه وخت کې د بس کرایه شل افغانۍ وه.

موټر پک شو او درېور غږ کړ:
څوک خو به نه وي پاتې؟

خلکو و ویل:
نه!
ټول پوره دي.

بیا کلیندر و ویل:
یوه دعا د خیر!

خلکو د سفر دعا وکړه او موټر هم د سرای نه و وت.
پاڅه سړک ته و وت او مخ په زاړو مکرویانو یې حرکت وکړ تر
څو بیا د پول نه واوړي او د پلچرخي سړک ته موټر سم کړي.

موټر (بس) نوی و، او خورا ښه مزل یې کوه.

درې گړۍ وروسته د قرغیو ولسوالۍ د سرخکانو پول نه واوښت.

بي زده کړې پوی

په دې وخت کې الک پر دریور غږ کړ:

موټر وانه!

د گوله خپلو سیمې کې موټر ودر وه.

زه بنکته کېږم (کوزیزم).

موټروان و ویل:

سمه ده الک!

موټر سیمې ته ورسېد.

کلیندر غږ کړ:

هم دلته کوزېږي؟

الک و ویل:

هو!

الک د موټر نه بنکته شو.

د هغوی کلي ته د اوس په شان پوخ سړک نه و.

ټول کلیوال به د گوله خپلو سیمې کې د موټر نه بنکته کېدل او په

پښو به خپلو کورونو ته تلل.

الک هم په پښو خپل کلي خوا روان شو.

نیمه گړۍ وروسته کلي ته ورسېد.

وخت غرمه وه.

هغه هم ډېر وړی شوی و.

د کشر خان کور ته ورسېد.

هر چا به ورته ویل:

ستړی مه شي.

په خبر راغلي.

بي زده کړې پوی

.....

یواځې راغلي یې او که نور څوک هم در سره شته؟

هغه به ویل:

مننه کوم.

یواځې راغلی یم.

الک د کشر خان انگر ته د ننه شو.

د کشر خان بنځې سترگې په هغه ولگېدې.

هغه ور نږدې شوه.

الک ورته سلام واچوه.

هغې سلام ته یې وعلیکم و ویل.

او د هغه سر یې مچو کړ.

بیا یې و ویل:

ته پر ټغر کینه!

زه به اوس ږوږی و باسم او ټول به یې و خورو.

بیا یې الک ته و ویل:

کولای شې دوی نارنج هم له ونې وشکوي.

الک د نارنج غټې ونې خوا روان شو، کومه چې د بیالي په غاړه

شتون درلود.

هغه دوی داني نارنج وشکول او بېرته ټغر خوا، راغی.

بي زده كړې پوی

د كشر خان بنځي ټوكړ اوار كړ.
هغې كرت او وگره پخه كړې وه كوم چې د الك ډېره خوښېده.
د وگرې (اوگرې) سره تازه شوتله او گلپي هم و.

هغې الك ته و ويل:
مخ او لاس دې په وياله كې پرېمنځه!
ژر بېرته راشه چې كتغ سور نه شي.

الك خپل مخ او لاسونه په ويالې كې پرېمنځل او ټوكړ (دستر خوان)
ته نږدې شو.

هغې نارنجان پرې او پر ټوكړ يې په غاب كې كېښودل.
د تناره گرمه (توده) غرده ږودۍ يې هم را وځيسته او الك خوا ته
يې نږدې كړه.

په دې وخت كې كشر خان هم ورسېد.

لمړۍ ويالې خوا ته روان شو.
لاسونه يې په وياله كې پرېمنځل او د ټوكړ (دستر خوان) خوا ته
كېناست.

هغوى په خورا خوند د كرت او وگرې په خوړلو پيل كړ.
هغوى به سابه او گلپي هم خواړه او نارج به يې پرې زېښه.

هغوى ټول ماړه او د شكر دعايې وكړه.

بي زده کړې پوی

.....

د کشر خان بنځي توکر ټول کړ.
بيا يې شين چای د گړې (گورې) سره راوړ.
چای هم ډېر خوندور و.

لږ ځنډ وروسته کشر خان و ویل:
راځه چې د باندې ډېرې خوا ته لاړ شو.

الک پاڅېد.

خان مخکې او الک ورپسې روان شو.
هغوی د کلا و وتل.
ډېرې کې پر کټ کېناستل.

کوم چا چې الک نه و لیدلی، هغه ته به يې ستړي مشې (ښه
راغلاست) ویل او هغه د کورنۍ پوښتنه به يې کوه.

الک به هم مننه کوه.
وخت تېر شو، مازیگر بیا ماښام شو.
د ماښام د لمانځه نه وروسته هغه د کشر خان سره یو ځای کورته د
ننه شو.

کوټي ته د ننه او د الکین خوا ته کېناست.
په کلي کې برېښنا، نه وه.

بي زده کړې پوی

.....

چاه الکين او چا به د تيلو مورک څراغ بل کړی و.
ټولو به د شپې ډوډۍ د ماينام لمونځ نه وروسته خوره، تر څو د رڼا
اړتيا ورته لږه وي.

خلک به وختي ويده کېدل او سهار به هم وختي له خوبه پاڅېدل.
کړۍ (ساعت) هم د اوس په شان ارزانه او پريمانه نه ول.

ټولو خپل ځانونه د چرگانو د آذانونو سره سم عادت کړي وو.

الک هم د شپې د ډوډۍ خورو نه وروسته، وختي بیده شو.
هغه د نورو په شان له خوبه وختي پاڅېد.
اودس يې د انگر په وياله کې وکړ.
بيا لمانځه ادا کولو د پاره کلي نه و وت.
هغه د کلي جومات ته لاړ او الله يې په جمع لمونځ ادا کړ.
بيا بېرته کور ته راغی.
په انگر کې يې د بتو (بتکو) ننداره کوه، کومې چې د انگر په ويالې
کې يې لامبو وهې.

بتي بچيان هم درلودل چې خورا ښکلي او په زړه پورې ول.
هغوی د خپلې مور پسې لامبو وهې.
کله به يې مهيانو بچو نيولو له پاره اوبو لاندې غوتې هم وهې.
الک په ننداره بوخت و.
شاو خوا چرگان، چورگوري، قانسونه، پيل مرغان او کوتري
گرځېدې.

په دې وخت کې کشرخان کورته د ننه شو او ويې ويل:

بي زده کړې پوی

.....

مرغان څنگه دي؟

الک و ويل:

خورا ښکلي او په زړه پورې دي.

بيا الک وپوښتل:

هغی اچوي؟

کشر خان و ويل:

هو!

الک و ويل:

دا قانسونه او پيل مرغان ښيم.

کشر خان و ويل:

هو!

نوي په هگيو راغلي دي.

بيا کشر خان د خپلې ښځې نه پوښتنه وکړه:

د پيل مرغانو او قانسونو هگی شته؟

هغی و ويل:

هو!

کشر خان و ويل:

نن سهار د چای په وخت کې الک ته د پيل مرغ دوي هگی و ایشوه،

او سبا به ورته د قانسو هگی و ایشوي.

بي زده کړې پوی

.....

بيا به وروسته په يوې ورځ د بتې او په بله ورځ هغه ته د چرگانو
هڅی و ایشوی.

هغې و ويل:

سمه ده!

زه به کوبښن وکړم تر څو الک، خوشحاله وي.

بيا يې الک ته و ويل:

ته کوتې ته لار شه او زه به درته هڅی وایښوم.

الک ومنه او کوتې ته د ننه شو.

د کشر خان ښځه کوتې ته راغله او ټوکر (دسترخوان) يې اوار کړ.
د ټوکرۍ نه يې د تناره توده ډوډۍ واخيسته او پر ټوکر يې کېښوده.
هغې خپلو ماشومانو ته هم غږ کړ او ويې ويل:

هله ژر شئ!

ويالې ته لار، خپل مخ او لاسونه الته پرېمنځی، بيا ژر بېرته راشئ
زه به ستاسو په پيالو کې تودې شيدې تويې (واچوم) کړم.

کوچنيان ويالې خوا ته روان شوو.

د کشر خان ښځې، شيدې په پيالو کې و وېشلي.

لږ کوچ يې هم په غاب کې د الک مخې ته کېښودل.

بيا يې پرې شکره وشينده.

هغه ته يې و ويل:

بي زده کړې پوی

.....

ته په خوړو پیل کړه، زه به درته هگی هم راوړم.

هغه د خایه پاڅېده او د نغري خواته روانه شوه.
هگی یې د کتوې نه په کاجوغي واخیستې او بل لوبښي کې یې
کېښودې.

بیا د سرولو د پاره ویالې ته روانه شوه.
د ویالې پر ژۍ کېناسته او لوبښي یې اوبو ته کوز کړ.
هگی یې سرپکړې، بېرته پاڅېده او د کوټې خوا ته روانه شوه.
هگی یې د الک مخې ته کېښودې.

الک و ویل:

او!

دا څومره غټې هگی دي.
ما هیڅکله داسې هگی په سترگو نه وې لیدلي.

کشر خان و ویل:

د غټو مرغانو هگی هم غټې وي.

الک یوه هگی له پوسته کړه او غاب کې یې کېښوده.

بیا یې و ویل:

چاره شته؟

ماشومانو و ویل:

هو!

شته!

بي زده كړې پوی

.....

الک و ویل:

و ویل:

ماته یې راوړه.

یوه ماشوم پاڅېد او چاره یې راوړه.

الک چاره واخیسته او هگی یې پرې، توتې توتې کړه، مالګه یې

واخیسته او پر هگی یې وشینده.

بیا یې پر خوراک پیل کړ.

دا سهار چای د کابل ښار نه ډېر توپیر درلود، خورا خوندور او قوي

و.

چای نه وروسته د کوټې نه د باندې شو، څو دیکي یې په انګر کې

تېرې، بیا د انګر نه د باندې او وروسته د کلا نه هم و وټ.

ډېرې ته لاړ.

الله د خپلو همزولو سره په کیسو او لوبو بوخت شو.

په دې وخت کې هغه بوډا کروندګر راغی او الک ته یې ښه

راغلاست و وایه.

الک هم د هغه نه مننه وکړه.

بیا یې په یاد شو چې درې کاله مخکې یې هغه ته کوچنی خر د

سپرېدو له پاره کوز کلي نه راوستی و.

الک کروندګر ته و ویل:

کیدای شئ هغه کوچنی خر ماته له کوز کلي راولي تر څو پرې

سپور او تمرین وکړم.

بي زده کړې پوی

.....

کروندگر خپه شو او ويي ويل:
هغه کوشنی خر پروسېرکال مردار شو.

الک و پوښتل:
هغه مو چېرته خخ (بنخ) کړی دی.
غواړم د هغه قبر ته لاړ شم.

کروندگر د خپگان په حال کې په خندا شو.
هغه الک ته و ويل:
دلته خر څوک نه خخوي (بنخوي).

بيا الک و پوښتل:
د هغه مری مو څه کړ؟

کروندگر و ويل:
د هغه په پښه کې مو پری واچوه او د سیمې نه لږ لري مو په بنجر
پټي کې واچاوه.
د شپې له خوا ورته د کلیو سپي را ټول شول او د هغه د غوښو په
خوراک يې پیل کړ.
د ورځې خوا سهار وختي ورته غټ مرغان راکوز شول.
دې مرغانو ته زمونږ په سیمه کې لوڅ سري مرغان (کل مرغ)
وايي.
دا مرغان ډېر غټ او اوچته الوزي.

الک و پوښتل:

بي زده كړې پوى

.....

دا مرغان چېرته ژوند كوي.

كروندگر و ويل:

دا مرغان په لوړو غرونو كې ژوند كوي.

الك و ويل:

هغوى څرنگه پوى شول چې خر مردار شوى او چېرته دى؟

كروندگر و ويل:

هغوى شپه په غرونو كې تېروي، د ورځې خوا اوچته الوزى او په اوا (هوا) كې دورې وهي.

هغوى ډېرې تېزې سترگې لري او كولاى شي چې د ځمكې پر مخ بنكار و ويني.

كوم يو يې چې بنكار پيدا كړي، د بنكار په مخ ټيټېږي (رانبښته كېږي) نور يې هم د هغه پسې ځمكې او د بنكار خوا ته رانبښته كېږي.

هغوي د غټو مشوكو په درلودلو سره كولاى شي د مړه شوي ايوان(حيوان) غوښې و شكوي او ويې خوري.

الك و پوښتل:

لوڅ سري مرغان به د پيل مرغ (فيل مرغ) په اندازه وي؟

كروندگر و ويل:

لږ څه به ترې غټ وي.

بي زده کړې پوی

.....

الک و ویل:

دومره چې غټ دي، څنگه الوزي؟

کروندگر و ویل:

هغوي لمړی په ځمکه کې منډې وهي، ورو، ورو وزرونه غوړوي

او پینې له ځمکې لوړوي.

وروسته له ځمکې لوړېږي.

بیا کروندگر و ویل:

د الوتکې الوتنه دې په اوایي (هوایي) ډگر کې لیدلې ده؟

الک و ویل:

نه!

مگر کیسه مې اورېدلې ده.

اوس پوی شوم.

ټول د الله (ج) قدرت دی.

بیا الک و پوښتل:

اډوکی یې څه شول؟

کروندگر و ویل:

هغه سورگل د یم (ناین، نایي یا سلمان) زوی دې په یاد دی؟

الک و ویل:

هو!

په یاد مې دی.

بي زده کړې پوی

په هغه څه شوي دي؟

کروندگر و ویل:

هیڅ!

کومه خبره نه شته!

هغه اډوکي ټول او په بازار کې یې و پلورل.

په پیسو یې تیل او مالګه واخیسته.

خبرو او اترو دوام درلود چې په دې وخت کې آغا گل هم ورسېد.

آغا گل ویل:

خبری مو خلاصې شوې؟

کروندگر و ویل:

هو!

زمونږ خبرې خلاصې شوې.

بیا یې زیاته کړه، تا څه ویل غوښتل؟

آغا گل و ویل:

نه!

ما څه خاص ویل نه غوښتل.

غوښتل مې چې د خان زوی ماته لیک (خط) ولیکي.

بیا یې و ویل:

راځه!

پر کټ کینه!

الک پر کټ کیناست او آغا گل ته یې و ویل:

بي زده کړې پوی

زما سره خو اوس کاغذ او کلم (قلم) نه شته.
آغا گل و ویل:
کومه ستونزه نه شته.
زه کورته ځم او ډېر ژر به کاغذ او کلم (قلم) راوړم.

الک و ویل:
ته یې په خپله ولیکه!
پر مایې ولې لیکې؟

آغا گل و ویل:
زه خو بی زده کړې یم.
زه نه ښونځي ته تللی یم او نه مې په جومات کې زده کړې، کړي دي.
که زما لیک او لوست زده وی، ته به مې نه په عذابه وې.

الک و ویل:
سمه ده!
زه خو په پښتو ژبه نه شم لیکلی.
زه ښونځی په دري (پارسي) ژبې وایم.

آغا گل و ویل:
کومه ستونزه نه شته.
په پارسي یې ولیکه.

الک و ویل:

بي زده کړې پوی

.....

سمه ده!

کاغذ او قلم راوړه.

آغا گل کلي ته د ننه شو.

څه خنډ وروسته بېرته را و وت.

يو زورکلم (قلم) او کاغذ يې راوړ.

بيا يې الک ته ورکړ چې خط وليکي.

آغا گل به ويل او الک به هم ليکنه کوه.

ليک خلاص شو.

الک آغا گل ته و ويل:

همدومره و.

هغه و ويل:

هو!

همدومره و.

الک ليک آغا گل ته ورکړ او ويې ويل:

دا دی د ستا ليک.

آغا گل و ويل:

ليک بېرته واخله!

الک حيران شو او ويې پوښتل:

څه خبره ده؟

بي زده کړې پوی

.....

آغا گل و ویل:

کومه خبره نه شته!

مخکې له دې نه چې لیک واخلم او ویې لېږم، ته ما ته دا لیک ولوله
چې کومې تېروتنې او ستونزې په کې نه وي.

الک لیک واخیست.

ډېر حیران شو.

لږ سوچ یې وکړ او په زړه کې یې و ویل:

دا چې بې زده کړې دی، څنگه کولای شي زما تېروتنې سمې کړي.
هغه خو په دري (پارسي) هم نه پوهېږي.
بیا یې سوچ بند او د لیک په ویلو یې پیل کړ.

الک به لیک لوسته او آغا گل به د هغه نیمگړتیاوې په گوته کوي او
هغه ته به یې ویل:

دا لغت ناسم دی ته باید داسې ولیکې، ځکه چې هغه سړی مشر او
د احترام وړ دی.

الک تېروتنې سمې کړې بیا یې آغا گل ته لیک ورکړ او ویې ویل:

دا دی.
هر څه سم او د ستا په زړه شو.

آغا گل و ویل:

اوس دا بل کاغذ واخله او د پخواني کاغذ نه یې، دغه نوي کاغذ ته
ولېږدوه.

بي زده کړې پوی

.....

خکه چي بد ښاري؛
کېدای شي چې هغه کس ما او ستا پورې و خاندي.

الک ومنه.
هغه ټول لیک بیا (له سره) ولیکه.
بیا یې آغا گل ته ورکړ.

آغا گل و ویل:
دا دی، اوس ښه شو.
د الک نه یې مننه وکړه او د هغه سر یې مچ کړ.

آغا گل لیک واخیست، په سبا یې واستاوه او ډېر خوشحاله شو.

څو ورځې تېرې شوې.
د لیک ځواب راغی.
آغا گل د خان زوی پسي خپل مشر زوی ولېږه.
هغه خپل زوی ته و ویل:
خان زوی ته و وایه چې یو حل دلته راشي.

هغه لار او الک ته یې و ویل:
زما پلار غواړي چې ته زمونږ کور ته راشی.

الک ومنه.
هغوی دواړه د آغا گل کور خواته روان شوو.
د انگر مخ ته آغا گل هم ولاړ و.

بي زده ڪري پوي

.....

هغه الڪ ته ٻنه راغلاست و ويل.

الڪ هم مننه وڪره.

بيا آغا گل زياته ڪره.

دلته پر نيمڇي ڪينه!

الڪ پر نيمڇي ڪيناست.

بيا آغا گل هغه ته ليڪ ورڪر او ويهي ويل.

دا ليڪ ماته ولوله چي ڇه يي په ڪي ليڪلي دي.

الڪ ليڪ واخيست او په لوستلو يي پيل ڪر.

په ليڪ ڪي د آغا گل له پاره ٻنه زبري و.

هغه ڊپر خوشحاله شو.

بيا يي خپلي ٻنهي ته و ويل:

اله (هله) تود چاي، توت او چارماغ (چهارمغز) راوره.

هغي ژر چاي دم، توت او چارماغ يي هم راوړل.

تولو چاي په خوند و څښل.

بيا الڪ و ويل:

کولای شم ڊبري ته لار شم؟

آغا گل و ويل:

هو!

بي زده کړې پوی

.....

مگر لږ صبر وکړه!
هغه ودرېد.

آغا گل د هغه په جب (جیب) کې توت او چارماغ واچول.

الک مننه وکړه او د کلا نه و وت.
لمړی دېرې ته لاړ او د نورو همزولو او کوشنیانو سره په لوبو بوخت شو.

سبا وختي آغا گل د هغه کس د لیدو له پاره لاړ، کوم چې نوي دنده یې د سرخکانو سیمې د لارې حق (حق العبور) کې اخیستي وه.
دا حق العبور د سوداګرۍ وزارت پورې اړوند (تړلی) و.
د آغا گل ملګری الته د حق العبور د مدیر په توګه نوی ګمارل شوی و.

آغا گل په پښو سرخکانو ته لاړ.
الته یې له یوه کس نه د مدیریت دفتر پوښتنه وکړه.
کس و ویل:

دغه کوټه وینئ!

آغا گل و ویل:

هو!

هغه کوټه په خپله د مدیریت دفتر دی.
آغا گل ډېر خوشحاله او دروازي ته نږدې شو.

الته یوه کس پرڅوکی د باندې ناست و.

بي زده کړې پوی

.....

آغا گل کس ته نږدې او ويې ويل:

مدیر صیب شته؟

کس و ويل:

هو!

آغا گل و ويل:

کولای شم د هغه سره وگورم؟

کس و ويل:

ته څوک يې او د څه له پاره ور سره وينې؟

آغا گل و ويل:

ورته و وايه چې آغا گل راغلی دی، غواړي چې د تاسره و گوري.

کس و ويل:

ته څو دیکي دلته انتظار وکړه.

هغه ومنه او ودرېد.

کس د ننه شو او پیغام يې مدیر ته ورساوه.

مدیر و ويل:

ورته و وايه چې راشي.

کس د باندې شو، او ويې ويل:

هه!

د ننه شه!

آغا گل هم د ننه شو.

مدیر له خپل ځايه پاڅېد او د آغا گل سره يې روغېر وکړ.

بيا يې هغه ته و ويل:

دلته پر څوکی کېنه.

بي زده کړې پوی

.....

آغا گل پر څوکي کېناست.

مدیر پر چایچي غږ کړ او ويي ويل.

آغاگل ته شين چای راوړه.

څو دکيکي وروسته چایچي، چای راوړ.

د آغا گل پيالہ يي ډکه کړه او بيا وروسته يي مدير او نورو مامورينو ته چای و وېشه.

يوه چکي توره کړه (گوره) يي له کڅوړې راواخيسته او پر ميز يي کېښوده.

بيا يي د گړي ماتولو تيږه واخيسته او کړه يي څو ټوټي کړه.

کړه يي په غاب کي واچوه او د آغا گل مخي ته يي کېښوده.

آغا گل د چای په څښلو پيل کړ.

مدیر هم د خپل په کارنو بوخت شو.

لږ وروسته يي پر آغا گل غږ کړ او ويي ويل:

په څه کار او بار بوخت يي؟

هغه و ويل:

صبيه!

اوزگار يم.

او هيڅ کار نه لرم.

بيا مدير و ويل:

غواړي چي زما سره کار وکړي؟

بي زده ڪري پوي

.....

هغه و ويل:

هو!

ڇه ڪار وڪرم.

مدیر و ويل:

دلته د پښور نه د مېوې او نورو ڪاروبار(تجارتی مالونو) موٽر
راځي او ځي، ته به يې گوري چي په موٽر کي څه بار، له کومي
خوا راغلي او چيرته ځي.

همدا راز ته به د هغه د دريور سره يوځای راځي.
کوم وخت يې چي د ټکس پيسې تحويلي کړي، بيرته به ور سره ځي
او د حق العبور پوليس ته به وايي چي دغه دريور پارچه کړي او
ورته اجازه ورکړه چي لاړ شي.

هغه و ويل:

سمه ده!

بيا مدير و ويل:

دلته مونږ ټول د شپې او ورځې ڪار کو، ته هم خپله بستره او جامي
راوړه.

ته کولای شئ چي خپل کټ هم راوړي.

آغا گل ډېر خوشحاله شو.

بيا يې مدير ته و ويل:

دا ڪار خو به د تل له پاره وي؟

بي زده کړې پوی

.....

مدیر وخنډل او ویی ویل:

نه!

په دې نړۍ کې هیڅ کار تل د پاره نه وي.

هر کار پای لري.

تر څو چې زه دلته یم، ته به هم زما سره وي.

آغا گل خوشحاله شو.

هغه و ویل:

اوس کولای شم چې کور ته لاړ شم او خپله بستره او څه کالي

راوړم؟

مدیر و ویل:

سمه ده!

لاړ شه!

سبا وختي راشه.

آغا گل د مدیر نه خدای پاماني واخیسته او د دفتر نه و وت.

په لاره کې به یې له ځانه سره ویل:

شکر خدایه!

په رښتیا چې ډیر مهربانه یې.

زما هیڅ باور نه راته چې ما بې زده کړي ته کومه دنده په دولت

کې پیدا شي.

خو الله مهربانه شو.

مدیر ته دې خدای خیر ورکړي.

زه به هم هغه او دولت ته په خورا مینه او صداقت کار وکړم.

بیا یې په سوچونو پیل کړ.

بي زده کړې پوی

لمړۍ تنخوا مې چې واخيسته کوتي ته به پرې گيلم واخلم، ځکه چې د کوتي نيمڅي خورا زوړ شوی او څو ځايه پيوند شوی هم دی. مونږ د ميلمنو په راتگ ډېر شرمېږو. هر څوک ځانته سيال او شريک لري. لور مې هم مخ په پيغلنوب ده. که چېرې رايياران راشي، کېدای شي زمونږ پر نيمڅي و خاندې. بيا به راييارۍ ته را نه شي. هغوی به نورو ته و وايي. زمونږ لور به کور کې زړه شي. په سوچونو، سوچونو کور ته ورسېد. لمړۍ ډېرې ته او بيا د جومات مخې ته لاړ. څوک نه و. هرڅوک په خپل کارونو بوخت ول. بيا ويالې ته نږدې شو. لاسونه يې ټوټه وې. مخ او لاس يې پرېمځه. بيا ودرېد. پاڅې يې ټوټه وې او په وياله کې گډ شو. څو گامه يې واخيستل. بيا د ويالې ژۍ ته نږدې شو. خپلې خپلې يې رانږدې کړي. بيا يې په پښو کړې او کور خوا ته روان شو. کلا ته ننوت. په خوشحالي سره خپل کوچني انگړ ته د ننه شو. ماشومان يې ور نږدې شول.

بي زده کړې پوی

.....

هغه ته ښه راغلاست و وایه.

هغه هم مننه وکړه.

په دې وخت کې د هغه ښځه د تناره په سر ناسته او ډوډۍ یې پخوې.

هغه تناره ته نږدې او ښځې ته یې و ویل:

الله مهربانه ذات دی.

ښځې یې و ویل:

بې له شکه!

بیا یې و پوښتل:

څنگه نن خوشحاله ښکاري؟

آغا گل و ویل:

ما دنده تر لاسه کړه.

هغې و ویل:

چېرته او څنگه؟

آغا گل و ویل:

په سرخکانو کې د مدیر صیب سره.

هغه هم خوشحاله شوه او ویې ویل:

کله به دنده پیلوي؟

هغه و ویل:

سر له سبا نه.

بی زده کړې پوی

بنځې یې و ویل:

څومره ښه!

چا ته مه وایه چې د سترگو(نظر) دې نه کړي.

هغه و ویل سمه ده.

بیا یې زیاته کړه.

کالي دې هم خیرن دي.

د ډوډۍ پخولو نه وروسته به درته په تناره کې هغه غټ مسین دېگي

کېږم، بیا به ستا کالي ورباندې پرېمنم.

آغا گل خوشحاله شو او ویې ویل:

دا خو ښه کار دی، خو زه یوه بستره هم د ځانه سره وړم.

بنځې یې و ویل:

په بستره څه کوي؟

هغه و ویل:

د شپې په کې ویده کېږم.

بیا هغې زیاته کړه.

ستا د بې لښت او توشکې پوښ هم خیرن دي، هغه به هم پرېمنم.

آغا گل و ویل:

سمه ده!

دا به ډېر ښه کار شي.

آله څه نور کسان هم شته.

کېدای شي د هغوي بستري پاکې وي، او زما پر بستري وخاندي.

بي زده کړې پوی

.....

بنځې يې و ويل:

هو!

هرو مرو به خاندي.

بيا يې زياته کړه؛

د تنخوا اندازه يې در ته و ويل؟

هغه و ويل:

نه!

تر اوسه څرگنده نه ده.

الله مهربانه ذات دی.

د هيڅ نه به ښه وي.

آغا گل و ويل:

په دې وخت کې هغو کسانو ته چې زده کړې يې کړي دي، چېرې

کار پيدا کېږي، بيا زما له پاره چې بې زده کړو يم.

د خلکو په وينا:

الف ته ډانگ او بې ته، تورزين وایم.

بيا بنځې يې و خندل.

نن ټوکي شوې يې.

کاش کې پخوا هم داسې ټوکي وای.

آغا گل و ويل:

د سړي چې خپله تشه وي، سړي ته خدا هم نه راځي.

خلک وايي:

څه د مړې خټې پارسۍ وايي؟

بی زده کړې پوی

خپته چې مړه وي، بیا فکر او عقل هم سم کار کوي.

مانښام شو.

شپه یې په خوشحالی سره تېره کړه.

آغا گل سهار وختي له خوبه پاڅېد د اوداسه له پاره د باندې و وت.

په ویالې کې یې اودس وکړ بیا جومات ته دننه شو.

لمونځ یې په جمع ادا بیا بېرته، کور ته د ننه شو.

چای یې وڅښه.

بیا یې بستره واخیسته او شا ته یې واچوه.

له ټولو ماشومانو او ښځې نه یې خدای پاماني واخیسته او د انگره و وت.

لږ ځنډ وروسته له کي هم و وت.

هغه مخ په سرخکانو روان شو.

یوه گړۍ وروسته سرخکانو ته ورسېد.

خپله بستره یې د خوب خونې کې د ننه کړه او په یوه کنج کې یې کېښوده.

بیا د کوتې نه د باندې او د مدیر دفتر ته د ننه شو.

هغه مدیر او نورو مامورینو ته سلام ورکړ.

هغوی هم د آغا گل سلام ته وعلیکم و ویل.

بیا مدیر آغا گل ته د چای څښلو بلنه ورکړه.

آغا گل مننه وکړه او ویې ویل:

ما په کور کې چای څښلی دی.

بي زده کړې پوی

.....

اوس زه د کار له پار چمتو یم.

و وایه!

څه کار و کړم؟

مدیر و ویل:

ستا دنده پوره آسانه ده.

آغا گل و ویل:

کومه ستونزه نه شته.

بیا مدیر زیاته کړه.

ته به د سړک غاړې ته څوکی کېږدې او د بابری لاریو ننداره به

کوي، کوم چې له پاکستان هېواده بار راوړي.

ته به یې گورې چې څه یې بارکړي دي.

بیا د هغه د چلونکي او یا هغه څوک چې د بار اسناد راوړی یو ځای

راشي، چې درواغ و نه وایي.

هغه و ویل سمه ده.

مدیر و ویل:

اوس څوکی له دفتره واخله او په خپل کار پیل کړه.

آغا گل څوکی واخیسته، د سړک پر غاړې یې کېښوده او د موټرو

ننداره یې پیل کړه.

هغه به هر باروړونکي لاری ته پاس خوت او زیر سره به یې کاته

چې څه او څومره یې بار کړي دي؟

بي زده کړې پوی

.....

بيا به د لاری اسنادو سره د مدير ميز ته حاضرېده او د بار څرنگوالی
به يې مدير او يا اړونده مامور ته بياناوه.
هغه په ايماندارۍ سره خپله دنده تر سره کوه.

مياشت پوره شوه.
تنخواه گاني ورسېدې.

آغا گل هم د لمري ځل له پاره د دولت نه تنخواه تر لاسه کړه.
د هغه تنخوا ۳۵۲ افغانۍ وه.

هغه خپله تنخوا د نقدي معتمد نه واخيسته او په جدول کې يې د
لمري ځل له پاره په رنگ شوي گوته کېښوده.

معتمد ورته و ويل:
آغا گل خانه!
پيسې دې وشمېره چې قناعت دې حاصل شي.

آغا گل په خندا شو او ويې ويل:
پوره دي.
تا چې شمېرې، ما هم حسابوي.

معتمد په خندا شو او ويې ويل:
خورا زيرک او هوښيار يې.
بيا يې زياته کړه.
د کوم ځای يې؟

بي زده کړې پوی

هغه و ویل:

سړی د کوم ځای وي؟

د لغمان يم.

معتمد سر وخوزاوه او څه يې و نه ويل.

څو ورځې نورې تېرې شوي.

آغا گل مدير ته و ويل:

کولای شم د يوې شپې له پاره کور ته لاړ شم.

غواړم چې يوه کوچنۍ تېغر او څه سودا د کور له پاره واخلم.

مدير و ويل:

سبا پنجشمې ده او د موټرو تگ راتگ هم کمېږي.

ته کولای شئ، کور ته لاړ او د جمعې په مازيگر بېرته راشئ.

آغا گل و منه او ډېر خوشحاله شو.

د پنجشمې (پنجشنبې) ورځ راوړسپېده او آغا گل هم د وعدې سره

سم کور ته لاړ.

هغه يوه گړۍ وروسته کور ته ورسېد.

ډېرې کي د کلي ځیني کسانو هغه ته ښه راغلاست و وایه.

هغه بیا کلي ته د ننه شو.

د ماشومانو يې سترگي پرې ولگېدې.

په منډو د هغه خواته راغلل.

بي زده كړې پوی

.....

آغا گل به هم د هغوی سرونه او مخونه مچول.
بيا يې ښځه انگر ته راغله او هغه ته يې ښه راغلاست و وايه.

آغا گل هغې نه مننه وکړه.
هغه انگر کې پر کټ کېناست او خپلې ښځې ته يې و ويل:
مدیر دې خیر یوسي.
دا دی تنخواه مې هم واخیسته.

ښځې يې و ويل:
خوشلې دي؟
هغه و ويل:
اوولس نیم شلې او دوې افغانۍ دي.

هغه ډېره خوشحاله شوه او مدیر ته يې دعا وکړه.

آغا گل شپه په کور تېره او سهار وختي د سودا اخیستو له پاره ولایت
بازار ته روان شو.
هغه لمړی تېر او بیا د کور سودا واخیسته.
تر یوه ځای پورې يې په موټر بیا په پینو کور ته روان شو.
هغه لږه غوښه هم اخیستې وه.
هغه تر مازیگره کور کې و.
بیا مازیگر بېرته د دندې خوا روان شو.
هغه پوره پنځه کاله پر دندې بوخت و.
پنځه کاله وروسته مدیر بېرته کابل ښار ته تبدیله شو.

بي زده کړې پوی

هغه د راتگ په وخت کې له ټولو مامورينو او کارکونکو نه خدای پاماني واخيسته.

هغه زیاته کړه.

تاسو خپلو دندو ته دوام ورکړئ.

ډېر ژر به نوی مدیر راشي.

څرنگه مو چې زما سره مرسته کوله، د نوي مدیر سره یې هم مرسته وکړئ.

مونږ ټول هېواد له پاره، دولت سره کار کوو.

بیا آغا گل د هغه د کالیو کڅوړه واخيسته او د موټر تر تم ځایه پورې یې ویوړه.

په تم ځای کې هغه ته دولتي موټر ولاړ و.

مدیر بیا له ټولو نه خدای پاماني واخيسته او موټر ته و خوت.

هغه د موټر او کارکونکو د باندې نه لاسونه خوزول، تر څو چې موټر لرې اود سترگو نه پنا شو.

دوي ورځې تېرې شوې.

نوی مدیر راغی.

پر دنده یې پیل کړ.

هغه رسمي مامورین تبدیله او اجیرو کارکونکو ته یې ځواب ورکړ، په عوض کې یې خپل کسان و گمارل.

آغا گل هم خپله دنده له لاسه ورکړه او بېرته خپل پخواني کسب او کار ته مخه وکړه.

څو موده تېره شوه.

بي زده كړې پوی

.....

کورتې یې رایباران راغلل.
خپله لور یې کوژده بیا یې واده کړه.
خپل زوی ته یې هم واده وکړ.

په هېواد کې حالات کړکېچن شو.
نارامې ډېره شوه.
هرې خوا به د مجاهدينو او دولتي عسکرو تر منځ جگړه کېده.
په دې وخت کې حکومت چارې د نور محمد ترکي تر مشرۍ لاندې
وې، کوم چې د پخواني شوروي اتحاد له خوا یې ملاتړ کېده.

د کلي خلک هم خپلو کورونو پرېښودو ته اړ شوو.
ډېری یې پاکستان هېواد ته مهاجر شوو.

آغا گل هم د کلي و وت او د خپلې لور کور خوا ته چې ښاري سیمه
وه، کډه شو.

ډیرش کاله تېر شو.
زه د هغه د استوګنې لمرني کلی ته لاړم.
د هغه کلي سپین ږيري هم وفات شوي وو.
ځوانانو هغه نه پېژاندېده.
بیا یوه کس ما ته د یوې بودۍ ښځې ادرس را کړ.
زه الله لاړم.
هغه مې پیدا او د آغا گل په اړه مې ترې تپوس وکړ.
هغې و ویل:
دا د ډېر پخوا زمانې سړی و.

بي زده كړې پوى

.....

دومره پوهېږم چې هغه اوس وفات شوى دى.
بنځه، اولادونه يې تر اوسه ژوندي او د قرغيو ولسوالۍ په چارباغ
سيمې كې ژوند كوي.

بيا مې و پوښتل:
د چار باغ په كومه سيمې كې ژوند كوي چې د نږدې يې و گورم.

هغې و ويل:
نه پوهېږم.

بيا مې زياته كړه.
كوم بل كس پوهېږي؟

هغې و ويل:
نه!

اوس هر څوك خپلو خولو كې ډوب دى.

داسې خبرو پسې څوك نه گرځي لكه ته.

د هغې نه مې مننه وكړه.
بيا مې ترې خداى پاماني واخيسته او روان شوم.

څو ورځې هغه د كورنۍ پسې په چار باغ كې و گرځېدم.
چا ما ته هغه د كورنۍ درك او ادرس را نه كړ.

پاى

بی زده کری پوی

.....

د چاپ شویو کتابونو لېست

۱. معمارۍ افغانستان
۲. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری
(بخش شفاخانه ها)
۳. راهنمود طلايي
(برای اساتید انستیتوت های تخنیکي و ساختمانی افغانستان)
۴. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد اول
۵. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد دوم
۶. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش اداری)
۷. معماری اصيل شهر کابل (مرادخانی)
۸. معماری شهر کابل (بی بی مهر و)
۹. افغانستان در قرن تکنالوژی
۱۰. زونبندي اقليم و زلزله افغانستان
۱۱. صدقه جاریه/ دنیای انجینری
۱۲. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد اول (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۱۳. داستان حقیقی با مقیاس معماری
۱۴. فرار از کشور- با تصاویر مستند
۱۵. نقش دانشمندان مسلمان در فن معماری و مهندسی
۱۶. پخسه در افغانستان
۱۷. بنیا نگذاری اولین مساجد توسط افغانها در آسترلیا
۱۸. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد دوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)

بي زده کړې پوی

۱۹. منار جام – الهامی برای قطب منار
۲۰. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد سوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۲۱. جام یا کلیان (کلان)
۲۲. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد اول
۲۳. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد دوم
۲۴. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد سوم
۲۵. چپر ته چي قانون نه شته (ګډوډي د افغانستان په معمارۍ کې)
۲۶. مېرنه جو ما تونه ،، پخوا او نن ،،
۲۷. هله جور کو (نی پخسه – مقاوم زلزله)
۲۸. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مساجد)
۲۹. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مکاتب)
۳۰. هنر و صنعت چوب در مرادخانی
۳۱. هنر و پیشه حکاکي - زرگری در مرادخانی
۳۲. هیچ (چهل داستان واقعی)
۳۳. معماری اصیل شهر کابل
(تشریح مورخ ۱۷ ماه میزان سال ۱۴۰۱ پوهنتون پولی تخنیک کابل)
۳۴. ۴۰- چهل
۳۵. مجنون او گلچېن (پښتو ناول)
۳۶. در جستجو (ناول به زبان دری)
۳۷. تفاوت ها تفاوت می آورد (کتاب تصویری)
۳۸. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد اول)

بی زده کړې پوی

۳۹. برف ها آب ميشود
۴۰. رسم و تخنيک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد سوم
۴۱. آرزو و امید (ناول به زبان دری)
۴۲. بوډا بنکاري (پښتو ناول)
۴۳. د اسلامي معمارۍ پیل
۴۴. نامنوني ژوي (پښتو ناول)
۴۵. حیوانات شوخ (ناول به زبان دری)
۴۶. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم (جلد دوم)
۴۷. د شپېلۍ مینه (مهینه) په کچه گړۍ کې (پښتو ناول)
۴۸. حشمت خان د کلا معماري
۴۹. د افغان الک او آذري جلی مینه (پښتو ناول)
۵۰. د وچو بڼونه او پارکونو معماري
۵۱. د یوې ښونکې مینان په یوه ټولګي کې (پښتو ناول)
۵۲. د ژرنده گړي ماما مینه (پښتو ناول)
۵۳. په اسلامي نظام کې ودانیز پرمختګ
۵۴. شپنه ادې (پښتو ناول)
۵۵. بی زده کړې پوی (پښتو ناول)

بي زده کړې پوی

.....

د کار لاندې کتابونو لېست

۱. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد سوم)
۲. سرغندوی (ناب، مشهور) پوډري
۳. لیونی لېوه
۴. کوشنی سوداگره
۵. سپین کارغه
۶. سور تنور
۷. خره بیزو
۸. بندي مرغه
۹. توده یرستن
۱۰. د ژوند پای

بي زده کړې پوی

.....

د امکان او وخت په صورت کې

۱. پخسه در افغانستان (به زبان انگلیسی)
۲. تاریخ معماری افغانستان
۳. حویلی های آسمان خراش
۴. ارتباط گذشته، حال و آینده در معماری
۵. استعداد، سرعت و اقتصاد در معماری افغانستان
۶. شیطان چراغ
۷. خاطره ها

Uneducated sage

Written by:

Architect PHD

Hashmatullah Atmar

December-2024/January -2025

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library